

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Effect of prosody awareness training on the quality of consecutive interpreting between English and Farsi

Yenkimaleki, M.

Citation

Yenkimaleki, M. (2017, June 7). *Effect of prosody awareness training on the quality of consecutive interpreting between English and Farsi*. LOT dissertation series. LOT, Utrecht. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/49507>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/49507>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/49507> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Yenkimaleki, Mahmood

Title: Effect of prosody awareness training on the quality of consecutive interpreting between English and Farsi

Issue Date: 2017-06-07

Samenvatting

Dit proefschrift gaat na in hoeverre een prosodiebewustzijnstraining de kwaliteit verhoogt van consecutief tolken tussen het Engels en het Nieuw Perzisch (Farsi). Het proefschrift wil bijdragen aan verbetering van de tolkopleiding door methoden te onderzoeken die mogelijk de verstaanbaarheid en natuurlijkheid van de spraakproductie van consecutieve tolken in de vreemde taal verhogen en die leiden tot effectievere verwerking van vreemde-taalinput tijdens het tolkproces. Er is tot nog toe nauwelijks experimenteel onderzoek gedaan naar het effect van prosodiebewustzijnstraining op de kwaliteit van het tolkproces.

In **Hoofdstuk een** “Inleiding” worden de onderzoeksvragen en doelstelling van het proefschrift geformuleerd. De hoofdvraag van het proefschrift luidt: Leidt bewustmaking van prosodische eigenschappen (woord- en zinsklemtoneel) tot beter prestaties door student-tolken? Normaliter wordt er getolkt vanuit een vreemde taal in de moedertaal van de tolk, het zgn. rechtuit of *recto* tolken. Soms kan het echter nodig zijn om te tolken vanuit de eigen taal in een vreemde taal. Dit heet invers of *verso* tolken. De tweede vraag die dit proefschrift wil beantwoorden is of het eventueel gunstige effect van prosodiebewustmaking verschilt naar gelang de richting van het tolkproces.

Hoofdstuk twee geeft een inleiding in tolkonderzoek en de pedagogie van het tolkonderwijs. Tolken wordt gedefinieerd als het presenteren in de doeltaal van de best passende betekenis van wat gezegd wordt in de brontaal, simultaan dan wel consecutief, waarbij de bedoeling van de spreker zo veel mogelijk recht wordt gedaan. In het geval van consecutief tolken luistert de tolk naar een (soms redelijk lang) stuk tekst dat wordt gesproken in de brontaal en produceert vervolgens een mondelinge weergave van dezelfde boodschap in de doeltaal. Bij simultaan tolken wacht de tolk niet totdat de brontaalspreker zijn beurt eindigt maar produceert hij een mondelinge weergave van de brontekst terwijl de brontaalspreker doorspreekt – zodat de bronspreker de tolk tegelijkertijd aan het woord zijn. Materiaal dat geproduceerd wordt t.b.v. de tolkopleiding dient mede gericht te zijn op prosodische verschijnselen en taken te bevatten die erop gericht zijn de tolk-in-opleiding bewust te maken van prosodie. Weglatingen worden door de meeste tolkinstructeurs als fouten beschouwd. Ik betoog echter dat instructeurs er rekening mee moeten houden dat in sommige gevallen een deel van de boodschap weggelaten mag worden zonder dat de boodschap geweld wordt aangedaan. Met name wanneer tolken werken onder tijdsdruk, cognitief overbelast of vermoeid zijn, kunnen weglatingen de druk verminderen. Het is belangrijk dat tolkdocenten samenwerking zoeken met onderzoekers van het tolkproces en zichzelf niet louter zien als uitvoerend.

Hoofdstuk drie doet verslag van een experimenteel onderzoek naar het effect van prosodiebewustzijnstraining op het tolken. Onder prosodie verstaan we alle eigenschappen van spraak die niet herleidbaar zijn tot de identiteit van de opeenvolgende klinkers en medeklinkers waaruit we een gesproken zin opgebouwd kunnen denken. Prosodie om-

vat dan verschijnselen zoals woordklemtoon (waarmee één lettergreep in een woord sterker wordt gemaakt dan alle andere in het woord) en zinsklemtoon (waarmee een woord als belangrijker wordt voorgesteld dan andere woorden in een woordgroep of zin), frasering en zinsmelodie. Prosodie helpt de luisteraar de binnenkomende spraakstroom op te delen in interpreteerbare kleinere eenheden en geeft aan welke onderdelen van de zin communicatief belangrijk zijn. Elke taal heeft zijn eigen prosodisch systeem, waardoor er vaak fouten insluipen als we spreken in een vreemde taal en waardoor er bij het beluisteren van een vreemde taal misverstand kan optreden. Een prosodiebewustmakingstraining is daarom potentieel nuttig voor tolken-in-opleiding, zowel bij de spraakproductie als bij de spraakwaarneming in de vreemde taal. In dit hoofdstuk wordt nagegaan of bewustmaking van prosodische eigenschappen (met name van klemtoon op woord- en zinsniveau) leidt tot betere tolkprestaties bij leerlingtolken. Deelnemers aan het onderzoek waren 30 Iraanse ouderejaars tolken-in-opleiding aan de Staatsuniversiteit van Arak. De resultaten van dit onderzoek geven aan dat leerlingtolken beter presteren als zij bewust gemaakt zijn van woord- en zinsklemtoon en van de verschillen hierin tussen hun moedertaal (Farsi) en de vreemde taal (Engels). Statistische analyse van de resultaten laat zien dat de prestaties bij *recto* tolken, d.w.z. vanuit het Engels naar het Farsi, beter waren op alle beoordeelde aspecten, maar met name op de accentuering, de spreeknelheid en de stemkwaliteit.

Hoofdstuk vier onderzoekt het effect van expliciete prosodietraining als gebruikt in het vorige hoofdstuk op de ontwikkeling van woordherkenningsvaardigheid in het Engels door de tolken-in-opleiding. Twee groepen werden samengesteld. Alle deelnemers waren moedertaalsprekers van het Farsi en BA-student tolk-vertaler Engels aan de Staatsuniversiteit van Arak in Iran. Er waren geen significante verschillen tussen de groepen in taalvaardigheid in het Engels (zoals vastgesteld a.h.v. TOEFL-scores). De deelnemers kregen bij de start van het onderzoek een woordherkenningstoets. De controlegroep doorliep vervolgens de standaard luistervaardigheidstraining terwijl de experimentele groep een deel van de tijd besteedde aan theoretische uitleg van prosodische eigenschappen van het Engels en aan praktijkoefeningen om hun bewuste kennis van Engelse prosodie (met name van woord- en zinsklemtoon) te vergroten. De totale instructietijd was voor beide groepen hetzelfde, namelijk 8 uur. Studenten namen daarna deel aan een post-test om hun woordherkenningsvaardigheid opnieuw te meten. De resultaten wijzen uit dat de prosodietraining een statistisch significante verbetering in woordherkenning opleverde.

Hoofdstuk vijf onderzoekt het effect van expliciete prosodietraining op de ontwikkeling van algemene luistervaardigheid in het Engels van Iraanse token-in-opleiding. Twee groepen werden samengesteld zoals in hoofdstuk vier. De deelnemers werden op toevalsbasis ingedeeld in een van de twee groepen (met negen mannen en negen vrouwen per groep). Er waren geen verschillen in Engelse taalvaardigheid (TOEFL-scores) bij de start van het programma. Deelnemers namen bij wijze van pre-test deel aan een standaard Engelse luistervaardigheidstest. De controlegroep oefende zijn luistervaardigheid zoals in hoofdstuk vier, terwijl de experimentele groep een deel van de tijd besteedde aan theoretische uitleg van, en praktische oefeningen met, beklemtoning op woord- en zinsniveau. De totale instructietijd bedroeg 8 uur voor beide groepen. Het programma werd afgesloten met een post-test bestaand uit een standaard luistervaardigheidstest

vergelijkbaar met de pre-test. De resultaten tonen aan dat het prosodietrainingsprogramma leidde tot betere luistervaardigheid bij de studenten.

Hoofdstuk zes gaat na of expliciete aandacht voor segmentalia (eigenschappen van klinkers en medeklinkers) meer of minder bijdraagt aan de ontwikkeling van luistervaardigheid in het Engels door leerlingtolken Farsi-Engels dan aandacht voor suprasegmentalia (prosodie). Drie groepen tolken-in-opleiding werden samengesteld uit BA studenten tolk-vertaler Engels aan de Universiteit voor Toegepaste Wetenschappen in Tehran, Iran. Deelnemers werden op toevalsbasis toegewezen aan groepen (zes vrouwen en zes mannen per groep). Er waren voorafgaand aan het experiment geen significante verschillen in Engelse taalvaardigheid (op basis van TOEFL-scores) tussen de drie groepen. Evenmin bleek enig verschil in Engelse luistervaardigheid uit een pre-test. De controlegroep beluisterde originele geluidsopnamen in het Engels en besprak de inhoud daarvan, keek naar Engelse films en discussieerde in paren over vraagstukken die in de films aan de orde werden gesteld. De eerste experimentele groep bracht een deel van de lestijd door met theoretische uitleg van, en praktijkoefeningen met, Engelse prosodie (zoals in eerdere hoofdstukken beschreven). De tweede experimentele groep besteedde in plaats daarvan dezelfde tijd aan uitleg van, en oefening met, Engelse klinkers en medeklinkers. De totale instructietijd was voor de drie groepen hetzelfde, namelijk 12 uur. De resultaten wijzen uit dat expliciete instructie in eigenschappen van klinkers en medeklinkers betere luistervaardigheid tot gevolg had dan de prosodietraining of het standaard lesprogramma.

In **hoofdstuk zeven** wordt gepoogd de intersubjectieve beoordelingen door experts van de tolkprestaties uit hoofdstuk drie te relateren aan objectief vaststelbare maten waarvan aangenomen kan worden dat deze correleren met de oordelen. Als zulke correlaties worden gevonden, dan zijn de expertoordelen voorspelbaar uit enige combinatie van objectieve correlaten. Bij een voldoende accurate voorspelling kan de expertbeoordeling in de toekomst achterwege blijven en worden vervangen door objectieve kwaliteitsmaten. De resultaten laten zien dat de intersubjectieve beoordeling van de tolkprestaties van de leerlingtolken via lineaire regressieanalyse heel adequaat voorspeld kan worden uit objectieve maten bij de controlegroep maar, enigszins onverwacht, dat de voorspelling minder accuraat is bij de experimentele groep. De leden van de controlegroep kregen een betere beoordeling van de experts naar mate hun spreeksnelheid hoger was. Een dergelijk lineair verband ontbrak bij de experimentele groep. Voor deze groep leek het er eerder op dat de spreeksnelheid het gunstigst werd beoordeeld als deze in het middenbereik lag. Minder gunstige oordelen werden niet alleen gegeven bij lage spreeksnelheden (zoals in de controlegroep) maar ook bij buitensporig hoge spreeksnelheid zoals aangetroffen bij sommige leden van de experimentele groep.

Hoofdstuk acht onderzoekt de effecten van expliciete prosodietraining op de prestatie van Iraanse tolk-vertalers-in-opleiding als zij moeten werken vanuit het Farsi naar het Engels, dus voor invers tolken, d.w.z. vanuit de moedertaal naar de vreemde taal. Twee groepen leerlingtolken werden gevormd (acht vrouwen en acht mannen per groep). Alle deelnemers waren moedertaalsprekers van het Farsi en studeerden tolk-vertalen op BA niveau aan de Staatsuniversiteit van Arak in Iran. Er waren bij het begin van het trainingsprogramma geen verschillen in Engelse taalvaardigheid tussen de groepen (in termen van TOEFL-scores). Allen namen deel aan een pre-test aan de hand waarvan hun

inverse tolkprestaties konden worden vastgesteld. De controlegroep doorliep vervolgens het standaard lesprogramma, terwijl de experimentele groep een deel van de lestijd besteedde aan theoretische uitleg van, en praktische oefeningen deed met, woord- en zinsprosodische verschijnselen in het Engels met nadruk op de verschillen tussen de twee werktalen. Beide groepen werkten een lesprogramma af van 15 blokken (90 minuten per les) met een totale lestijd van 22 uur en 30 minuten. De experimentele groep besteedde per blokkur 20 minuten aan theorie en praktijk van prosodie terwijl de controlegroep deze tijd besteedde aan gebruikelijke lesstof. Drie Iraanse experts (docenten tolk-vertalen Engels) beoordeelden de prestaties van de deelnemers – zowel in de pre-test als in de post-test – op tien kwaliteitsschalen. Alle schalen die betrekking hadden op prosodie lieten een hogere score en grotere vooruitgang zien bij de experimentele groep.

Hoofdstuk negen onderzoekt het effect van directionaliteit (richting van het tolken) op de kwaliteit van de consecutieve tolkprestatie bij Iraanse leerlingtolken Engels-Farsi. Dit wordt gedaan aan de hand van een vergelijking van de resultaten in hoofdstuk drie behaald voor *recto* tolken met die van hoofdstuk acht voor het invers token. In beide experimenten deed de experimentele groep die de prosodietraining had ondergaan, het beter dan de controlegroep, met name op de beoordelingsschalen die te maken hebben met prosodie (zoals spreeknelheid). Bovendien lieten de resultaten hogere scores zien als er getolkt werd vanuit de vreemde taal in de moedertaal dan andersom. De voortuitgang in tolkprestatie was het grootst bij de experimentele groepen, welk effect sterker was bij *recto* dan bij *verso* tolken, dus het sterkst bij tolken vanuit het Engels naar de moedertaal.

Hoofdstuk tien onderzoekt het effect van expliciete versus impliciete prosodietraining op de kwaliteit van het invers tolken door leerling tolk-vertalers Farsi-Engels. Die groepen tolken-in-opleiding werden gevormd met zes vrouwen en zes mannen per groep. Allen waren moedertaalsprekers van het Farsi en studeerden aan de BA tolk-vertaalopleiding Engels aan de Universiteit voor Toegepaste wetenschappen in Tehran, Iran. Er waren geen significante verschillen in Engelse taalvaardigheid (TOEFL-scores) tussen de groepen aan het begin van het trainingsprogramma noch in tolkprestaties zoals vastgesteld aan de hand van een pre-test. De controle- en experimentele groepen werkten een trainingsprogramma af volgens het stramien van de vorige experimenten, waarbij echter alle tolkopdrachten invers werden uitgevoerd. De totale lestijd bedroeg 10 uur voor beide groepen, waarbij de experimentele groep 20 minuten per blokkur besteedde aan prosodische verschijnselen in Engelse woorden en zinnen. Eén experimentele groep kreeg prosodietraining met expliciete uitleg van regelmaten in beklemtoning van Engelse woorden en zinnen. De andere groep kreeg geen expliciete uitleg maar moest dezelfde Engelse voorbeeldzinnen parafraseren (recast- of herformuleringsoefeningen). De resultaten gaven aan dat expliciet prosodieonderwijs (met uitleg) leidde tot een significant grotere kwaliteitswinst in inverse tolkprestatie, dus van Farsi naar het Engels, dan impliciete instructie (alleen parafraseren van voorbeeldzinnen, zonder uitleg van regels).

Hoofdstuk elf besluit dit proefschrift. Het vat de resultaten van de experimenten samen en geeft antwoord op de gestelde onderzoeksvragen. Tekortkomingen in de opzet en uitvoering van de experimenten worden geïdentificeerd en besproken. Suggesties

ter verbetering en voor toekomstig onderzoek worden gegeven. Het hoofdstuk eindigt met een bespreking van de onderwijskundige implicaties van het onderzoek dat in dit proefschrift is beschreven, met name wat betreft de inrichting van het lesprogramma voor (Iranse) studenten tolk-vertalen, de ontwikkeling van onderwijsmethoden en cursusmaterialen, en de mogelijkheid om gebruik te maken technologie t.b.v. van computerondersteund taalleren (CALL) om zowel de productie als de perceptie van het Engels als vreemde taal te verbeteren bij Iranse tolken-in-opleiding.

